

sulent, som det nu kaldes, over Skolen, idet vi ere gaaede ud fra, at Lærerstanden her i Danmark i de senere Aar har udvist stor Dygtighed i sit Arbejde, saa det var om at gøre ikke at forstyrre den deri, men lade den arbejde saa frit som muligt. Vi have været bange for, naar man sætte nogle foresatte, enten Konsulenter eller Inspektører, til at have Overtilsynet med Skolen, at saa den enkelte, dygtige Lærer skulde blive trykket derved. Det Tilsyn, man nu har i Provst og Biskop, kan vel enkelte Steder være lidt mere eller mindre trykkende for Lærerne, men det er dog taaleligt, mange ere glade ved det, og vi ville derfor nødig rokke ved det. Af disse Hovedgrunde, ønsker jeg at se denne Skolelov endnu en Gang.

Endelig er det med Hensyn til Spørgsmaalet om Tilskud til Friskolerne saa ofte blevet fremhævet her i Tinget, at naar Almueskolevæsenet staar højt i Danmark, skyldes det ikke mindst den Friskolebevægelse, der kom op for 30—40 Aar siden og tog Sagen i sin Haand, idet mangan god Mand og Ungersvend tog fat paa Gerningen og pegede paa, hvordan Børnene skulde undervises, og hvordan man skulde tage paa den Sag. Det har senere smittet over paa Almueskolen og gavnet denne meget hele Landet over. Vi syntes derfor, at denne Virksomhed maatte ikke standses, thi naar vi frafaldt vort Ønske med Hensyn til de flydende Lønninger, saa vilde vi sige som saa: lad os saa dog beholde Friskolen som en Slags Regulator for Skolevæsenet; men det er Synd, synes jeg, at byde Friskolen, der har gjort det store Arbejde, saa trange Kaar eller helt at lade, som om den aldrig havde været til, eller, som det nu er gjort i Lovforslaget, som det foreligger, slet ikke regne den, slet ikke støtte den paa nogen Maade. Jeg vil altsaa ønske at se Lovforslaget igen, men ønske at se den gamle, gode Tanke, at den, der har gjort det gode Arbejde i Almueskolens Tjeneste i vort Folk, ikke, naar vi nu give en Skolelov, helt sættes ud af Spillet. Jeg vil ønske, at ogsaa den danske Regering og Rigsdag kunde blive enige om at give en Anerkendelse, en Understøttelse, ikke alene som Tak for, hvad de Mænd have gjort, men ogsaa som en Opmuntring til Fortsættelse. Naar jeg altsaa gaar med til at stemme for dette Forslag, vil jeg pege paa, at det er ikke mindst, fordi jeg under den danske Almueskolelærer hans Løn — og det er vistnok ogsaa derfor, at vi have strakt os saa vidt — men jeg haaber at se dette Lovforslag

igen, gentager jeg, med nogle Forbedringer for Friskolens Vedkommende, thi ellers vilde det være mig vanskeligt nu at stemme for Lovforslaget.

Det var dette, jeg for mit Vedkommende syntes, jeg nødvendig maatte sige, at vi som gamle Demokrater have maattet slaa vældigt af — jeg vil bruge saa stærkt et Udtryk — for at faa denne Skolelov igennem, og det maa ikke siges, hverken i Rigsdagen eller ude i Landet, at det er Demokratiet her i Landet, der ikke vilde have en Skolelov, thi det har næsten slaaet af paa alle Idealer.

Jørgensen: Jeg vil takke den højtæredede Minister for den Beredvillighed, hvormed de Spørgsmaal, jeg tillod mig at fremdrage ved 2den Behandling, ere blevne undersøgte. Derimod maa jeg beklage, at Undersøgelsen har givet det Resultat, at de gamle Hartkornsydelser, de specielle Ydelser, Hartkornet har haft til Skolevæsenet, fremdeles vilde blive bibeholdt efter den ny Skolelov. Jeg har anset det for ganske naturligt, at naar man vedtager en Reform paa Skolevæsenets Omraade, som navnlig gælder det hele Lønningssystem, man da ogsaa kommer bort fra disse forældede Lønningssystemer, saaledes at det hele blev ordnet paa en mere tidssvarende Maade. Det viser sig ogsaa, at Staten jo straks i det her foreliggende Lovforslag har inddraget sit hidtidige Bidrag, det, den har ydet Skolelærerne gennem Jordebogskassen. Det staar udtrykkelig i Loven, at det har Staten inddraget, naar Loven træder i Kraft, og det synes mig da ganske naturligt, om man ogsaa havde inddraget disse særlige Hartkornsydelser. Det er jo ikke blot Staten, der kommer til at yde Tilskud til det ny Lønningssystem, men ogsaa Hartkornet maa give sin rundelige Del dertil, derom kan der ingen Tvivl være, og jeg mener derfor, at naar den ene Part inddrager disse fra Fortiden stammende Ydelser, saa maa ogsaa den anden Parts inddrages. Efter den højtæredede Ministers Mening er det imidlertid ikke Tilfældet, og jeg har derfor kun villet udtale det Haab, at hvis der skulde vise sig paa Lovens senere Vandring gennem dette og det andet Ting en vis Stemning for at ophæve disse gamle Skatter, den højtæredede Minister saa ogsaa kan slutte sig dertil.

Hvad angaar Konsistoriums og Roskilde adelige Jomfruklosters Kaldsret havde jeg egentlig ikke tænkt mig, at dette Spørgsmaal skulde finde nogen Ordning ved